

Wystawa budząca emocje (cz. II)

Tegoroczna, trwająca od 3 do 5 września w Warszawie, XXIII Międzynarodowa Wystawa „ZIELEŃ TO ŻYCIE” była kolejną okazją do pokazania postępów, jakie dokonały się w polskiej branży szkółkarskiej. Duże, profesjonalnie zaaranżowane stoiska i wysokiej jakości materiały roślinny mówiły same za siebie. Widać także poprawę wizerunku tych targów za granicą, bowiem co roku przybywa zza niej zarówno zwiedzających, jak i wystawców. W branżowych rozmowach często przewijał się temat pogody, która skutecznie ukróciła – i tak słabą – letnią sprzedaż roślin.

Trudne lato – nie tylko dla wrzosów

Upał i susza, utrzymujące się w tym roku przez długi okres, były najczęściej przewijającymi się tematami w rozmowach wystawców i gości. Latem pogoda może i sprzyjała plażowiczom, ale producentom roślin ozdobnych – już nie. Wysoka temperatura i brak opadów nie tylko utrudniały produkcję, lecz także skutecznie zahamowały sprzedaż materiału roślinnego w centrach ogrodniczych oraz realizację nasadzeń publicznych.

Jacek Wolski, właściciel Szkółek Wolski, specjalizujących się w uprawie roślin z rodzajów *Erica* i *Calluna*, mijający sezon określił jako ekstremalnie trudny dla producentów wrzosów. *Dość niska temperatura wiosną spowolniła wegetację wrzosów, co skutkowało słabymi przyrostami. Największy problem stanowiły jednak późniejsze upały i susza, konieczne było regularne nawadnianie roślin,*

bowiem nawet krótkotrwałe przesuszenie wrzosów jest jednocześnie ze stratą takiej produkcji – informował J. Wolski, który zaobserwował też rozjaśnienie barw kwiatów niektórych odmian pod wpływem wysokiej temperatury i intensywnego nasłonecznienia (z podobnym problemem spotkali się także producenci bylin, m.in. floksów). Bywało, że dziesięć odmian wrzosów o różnej barwie kwiatów wyglądało podobnie – stwierdził ogrodnik. W Szkółkach Wolski, oferujących zarówno ukorzenione sadzonki (w paletach o 104 otworach), jak i materiał finalny wrzosów i wrzośców, obserwuje się wzmożony popyt na te rośliny. Szczególnie widoczny jest wzrost zainteresowania odmianami pączkowymi, w tym oferowanymi przez nas licencjonowanymi kreacjami z grupy Gardengirls®. Wyraźne są także zmiany dotyczące zastosowania wrzosów, bowiem zdbiły one już nie tylko rabaty, ale coraz częściej sadzone są także w pojemnikach balkonowo-tarasowych i traktowane jako sezonowa

Fot. 1. Na stoisku Szkołki Krzewów Ozdobnych Bielicki wzrok przykuwały zapomniane nieco odmiany wrzosów o pełnych kwiatach (tu: 'Radnor')

dekoracja – poinformował J. Wolski. Wśród nowości na stoisku tego gospodarstwa pokazano m.in. odmiany 'Loki', 'Liliane', 'Lilli' o ozdobnych pąkach oraz 'Zeta', 'Zora' i 'Zelena' – o dekoracyjnych pędach.

Wzrost zainteresowania wrzosami pączkowymi potwierdził również Hubert Bielicki ze Szkołki Krzewów Ozdobnych Bielicki, w której w przyszłym roku oferta takich odmian (uprawia się wrzosy z grupy Beauty Ladies®) będzie

stanowić ok. 90% asortymentu krzewinek z rodzaju *Calluna*. Z powodu efektownych, pełnych kwiatów na stoisku gospodarstwa uwagę zwracały jednak tradycyjne odmiany wrzosów, m.in. 'Radnor' (jasnoróżowa, fot. 1) i 'Red Favorite', a także 'Allegretto' o czerwonych, pojedynczych kwiatach.

*Tradycyjne odmiany wrzosów także są atrakcyjne, głównie ze względu na wcześniejsze kwitnienie – informował Jacek Wągrodzki, właściciel szkółki bylin. W ofercie tego gospodarstwa – poza trwałymi roślinami zielnymi – są także krzewinki z rodzajów *Erica* i *Calluna*. Pięć lat temu do asortymentu wprowadzono wrzosy pączkowe z grupy Gardengirls®, które cieszą się coraz większą popularnością wśród klientów. Największy asortyment bylin mamy wiosną, bo wówczas jest najlepsza sprzedaż. Wrzosy – produkujemy je w pojemnikach P11 i P15 – są natomiast dobrym uzupełnieniem letniej i jesiennej oferty – przyznał szkółkarz.*

Byliny – pozycja obowiązkowa

Zewsząd słyhać o bylinowej hossie, zatem na wystawie „ZIELEŃ TO ŻYCIE” nie mogło zabraknąć tych roślin. Goście mogli zarówno obejrzeć produkty finalne prezentowane przez szkółki, jak i zapoznać się z ofertą materiału wyjściowego trwałych roślin zielnych. →

← Na wystawie zadebiutowała młoda (istniejąca od sześciu lat) szkółka bylin Ogrody o Zielonych Progach, której właściciele Bianka i Przemysław Godlewscy wcześniej zajmowali się zakładaniem i pielęgnacją ogrodów. Jak informowała ogrodniczka, do podjęcia decyzji o rozpoczęciu produkcji skłonił ich ograniczony dobór bylin na rynku. W szkółce oferowany jest towar finalny w pojemnikach P11–C5. W szerokim asortymencie uwagę zwraca m.in. bardzo duży wybór floksów (*Phlox* sp., ok. 80 odmian), bodziszków (*Geranium* sp.), żurawek (*Heuchera* sp.), szalwii (*Salvia* sp.), liliowców (*Hemerocallis* sp.) oraz tawulek (*Astilbe* sp.), ale można w nim znaleźć również duży wybór ozdobnych „traw”, byliny runa leśnego i paprocie. Właściciele szkółki prowadzą własną selekcję roślin, na swoim koncie mają już ciekawe odmiany rozchodnika wielkiego (*Sedum telephium*), języczki pomarańczowej (*Ligularia dentata*), floksa wiechowatego (*P. paniculata*), funkii (*Hosta* sp.) oraz rozplenicy japońskiej (*Pennisetum alopecuroides*), które zamierzają wprowadzić do uprawy i sprzedaży. Producenci śledzą europejski rynek bylin i dbają o regularne włączanie do uprawy nowości. W Warszawie na stoisku szkółki można było zobaczyć m.in. nagrodzoną brązowym medalem na targach Plantarium 2014 jarzmiankę większą (*Astrantia major*) ‘Star of Magic’ o zielono-kremowych liściach kontrastujących z licznymi, ciemnoróżowymi kwiatostanami i fioletowo-

Fot. 2. Żurawka ‘Blondie’

purpurowymi szypułkami. Ciekawostką są nowe odmiany brunery wielkolistnej (*Brunnera macrophylla*): ‘Little Jack’ o małych, zielono-srebrzystych liściach i zwartym pokroju (rośliny osiągają wysokość do 25 cm) oraz ‘Spring Yellow’ o typowych dla gatunku wymiarach, ale atrakcyjnych zwłaszcza wiosną kremowych liściach (później zmieniają barwę na zielono-srebrzystą). Nie brakowało też nowych odmian żurawek, które cieszą się nieustająco dużym popytem. Wśród nich warto wymienić m.in. ‘Blondie’ (z karmelowo zabarwionymi liśćmi kontrastującymi żółte kwiatostany, fot. 2)

oraz 'Coco' (liście ciemnoczekoladowe) – obie o zwartym pokroju, a także 'Penelope' (o brązowopomarańczowych liściach i białych kwiatostanach).

Na stoisku Gospodarstwa Szkółkarskiego „Wróblewscy” z miejscowości Borowno-Kolonia k. Częstochowy zaprezentowano nowe odmiany mieszańcowych rozchodników (*Sedum* sp.) z grupy SunSparkler®, których wspólnymi cechami (pokazano trzy odmiany w pojemnikach C2, fot. 3) są: bardzo zwarty pokrój, atrakcyjne kwiatostany i liście oraz odporność na choroby. Wojciech Wróblewski, właściciel szkółki, potwierdził niesłabnące zainteresowanie bylinami. Według producenta prym wciąż wiodą jeżówki (duży popyt odnotowano m.in. na odmiany 'Magnus', 'Cheyenne Spirit', 'Happy Star') oraz ozdobne „trawy” (w tym roku klienci chętnie nabywali rozpleńcę japońską i jej odmiany), choć nie brakuje też amatorów liliowców.

Poza ofertą towaru finalnego, na wystawie można się było także zapoznać z nowościami oferowanymi przez przedsiębiorstwa dostarczające materiał wyjściowy bylin. Sporo ciekawostek pokazała firma Teresa Foszczka Ogrodnictwo. Atrakcyjnie prezentowały się m.in. odmiany liriopie szafirko-

Fot. 3. Rozchodnik SunSparkler® 'Dazzleberry' łączy atrakcyjne kwiatostany i liście ze zwartym pokrojem

watej (*Liriope muscari*), kępiastej byliny o zimzielonych, trawiastych liściach, kwitnącej dopiero pod koniec lata (oferowane są kreacje →

Fot. 4. Żurawka 'Bea'

← o kwiatostanach w różnych odcieniach fioletu i białe), ale za to aż do mrozów. Rośliny te, dobrze u nas zimujące, sprawdzają się także w uprawie pojemnikowej. Anna Błaszczuk reprezentująca tę firmę zwracała ponadto uwagę na odmianę 'Havana' lawendy wąskolistnej (*Lavandula angustifolia*), która wyróżnia się bardzo dobrą wytrzymałością systemu korzeniowego na zbyt wilgotne podłoże. Nowością w ofercie tego producenta materiału wyjściowego bylin i ozdobnych „traw” jest

także goździk siny (*Dianthus gratianopolitanus*) 'Dianturi Twinkle' o zwartym, poduszkowatym pokroju i dużych, pachnących, różowych kwiatach ukazujących się nawet kilka razy w sezonie. Nie zabrakło też odmian żurawek własnej hodowli, pokazano m.in. odmianę 'Bea' o głęboko powcinanych, purpurowobrązowych liściach z kędzierzawym brzegiem (fot. 4).

Nowe odmiany żurawek pojawiły się wśród ponad pięćdziesięciu nowości na następny sezon w ofercie stałego bywalca warszawskiej wystawy, firmy Vitro Warszawa Sp. z o.o. Uwagę zwracały zwłaszcza trzy odmiany wyhodowane przez Dirka Scheysa: 'Black Sea' (bardzo ciemne, niemal czarne liście, zielonkawe kwiaty pojawiają się na ciemnych pędach), 'Red Sea' (liście czerwone z pomarańczowym odcieniem kremowobiałe kwiaty) oraz 'Flores Sea' (czerwonosrebrzyste liście i duże różowe kwiaty). Premierę miała także dobrze znosząca upały kostrzewa (*Festuca* sp.) Cool as Ice® o bardzo atrakcyjnych, sinoniebieskich źdźbłach (wczesną wiosną są jasnozielone). Na stoisku uwagę zwracała ponadto jarzmianka większa 'Abbey Road' o fioletowych, pachnących kwiatostanach osadzonych na czerwono-brązowych pędach o wysokości nawet 80 cm (fot. 5). Oprócz nowości pokazujemy także starsze, ale wartościowe odmiany. W tym roku wyjątkowym zainteresowaniem zwiedzających cieszy się stokezja (*Stokesia* sp.) 'Klaus Jelitto' o atrakcyjnych, dużych, jasnofioletowych

Fot. 5. Jarzmianka większa 'Abbey Road'

kwiatostanach – poinformował Marcel Zimmerman, dyrektor spółki Vitro Warszawa.

Producenci producentom

Po raz pierwszy na warszawskiej wystawie zaprezentowała się nowa na rynku (istniejąca od 2011 r.) firma Sadzonki w P9 (fot. 6 na str. 72) z Pożogu Nowego. Jej właściciele – Karolina i Artur Banachowie – postawili na produkcję „młodzieży”.

Obecnie oferują ok. 300 taksonów (odmiany nie-licencjonowane) krzewów liściastych i iglastych w doniczkach P9, a w przyszłym roku asortyment ma być rozszerzony również o gatunki sadownicze (m.in. suchodrzew jadalny, jagody Goji, świdośliwę, jeżyny). *Aby pomóc sobie w rozwoju tego profilu działalności i zapewnić takie dochody firmy, które pozwolą na jej dalszy rozwój, produkujemy także w gruncie popularne krzewy żywopłotowe (m.in. żywotniki, derenie) oraz wybrany asortyment rodzimych gatunków drzew. Ofertę uzupełniamy drzewkami owocowymi (rocznie okulizujemy ich ok. 60 tys.), które wpisały się na stałe w tradycji naszej rodziny* – poinformował Artur Banach.

Niedługi staż na rynku ma też Gospodarstwo Szkółkarskie A. Kubiak z Kraszowa. Jak informowała jego współwłaścicielka Barbara Kubiak oboje z mężem jeszcze kilka lat temu nie znali nawet podstawowych nazw krzewów ozdobnych. Obecnie tę stale rozwijającą się szkółkę opuszcza rocznie ponad 500 tys. szt. „młodzieży” w doniczkach P9 oraz podkładki do szczepienia (sosny, świerki). Dodatkowy dział produkcji stanowią sadzonki jodeł i świerków przeznaczone na plantacje choinkowe. *Nasz asortyment jest dość ograniczony, ale wybrane taksony dostępne są w bardzo dużych, jednolitych partiach (po kilkadziesiąt tysięcy sztuk). Produkujemy także materiał do nasadzeń miejskich, rewitalizacji parków i nasadzeń autostradowych, m.in. bluszcz, tawuły, irgi, winobluszcz* →

Fot. 6. Debiutujący na warszawskiej wystawie Artur Banach i Filip Piaseczny z firmy Sadzonki w P9

← *i trzmieliny* – poinformowała B. Kubiak, współwłaścicielka szkółki.

Od mikro- do makroskali

Szkółka Roślin Ozdobnych Pudełko z Pisarzowic zaprezentowała w Warszawie miniaturowe odmiany drzew, które mogą być uprawiane w niewielkich ogrodach przydomowych, a nawet w pojemnikach balkonowo-tarasowych. Ładnie prezentowała się pienna forma dębu błotnego (*Quercus palustris*) 'Green Dwarf' (fot. 7) o zielonych liściach (jesienią przebarwiają się one na czerwono), charakteryzu-

jąca się wolnym wzrostem (po 15 latach uprawy średnica korony wynosi ok. 1,5 m). Sebastian Pudełko polecał uprawy w pojemnikach bardzo wolno rosnącej (10-letnie okazy tworzą koronę o średnicy maksymalnie 1 m) miłorząb dwukłapowy (*Ginkgo biloba*) 'Mariken' o karbowanych liściach (jesienią złocistożółtych).

W produkcji form piennych krzewów specjalizuje się firma Bernadeta Konik „Conica” Szkółka Drzew i Krzewów Owocowych i Ozdobnych z miejscowości Żory-Rogoźna. Jak informo-

wał Piotr Krzyżowski (fot. 8), zięć założycieli gospodarstwa, aby takie uzyskać, rocznie szerepi się do 15 tys. roślin, ale część form piennych

Fot. 7. Dzięki niewielkim wymiarom dąb błotny 'Green Dwarf' może być uprawiany w pojemnikach

uzyskuje się przez odpowiednie przycinanie krzewów. W ten sposób postępuje się m.in. z ważnymi w asortymencie tej szkółki krzewuszkami (*Weigela* sp.), a także forsycją pośrednią (*Forsythia x intermedia*). W tradycyjny sposób – przez szczepienie – otrzymuje się m.in. ligustrę (*Ligustrum* sp.), irgi (*Cotoneaster* sp.), karagany (*Caragana* sp.), kaliny (*Viburnum* sp.). Asortyment tej szkółki, zajmującej obecnie powierzchnię 8 ha, jest jednak znacznie bogatszy – obejmuje także gatunki owocowe, od których zaczęła się przygoda właścicieli firmy z branżą szkółkarską.

Barwne owoce jarzębów (*Sorbus* sp., fot. 9 na str. 74) przyciągały uwagę na stoisku Szkołki Drzew i Krzewów Ozdobnych EkoBrass z Rzęzycz. W tym specjalizującym się w produkcji drzew alejowych gospodarstwie jarzęby stanowią ważną pozycję w asortymencie. *Uprawiamy mniej więcej 20 sprawdzonych w naszym klimacie taksonów, które śmiało możemy polecić do uprawy →*

Fot. 8. Piotr Krzyżowski ze szkółki Conica, specjalizującej się w produkcji form piennych krzewów

Fot. 9. W ofercie szkółki EkoBrass wyróżnia się duży wybór jarzębów, co podkreślono w aranżacji stoiska

← w ogrodach przydomowych i na terenach zieleni miejskiej – poinformował Marek Kapusta. Wśród wartych uwagi jarzębów właściciel szkółki EkoBrass wymieniał m.in. jarzęb pospolity (*S. aucuparia*) ‘Ulung’ (synonim ‘Dodong’) o zdrowych, błyszczących liściach, atrakcyjnych, czerwonych owocach, a także wyróżniający się bardzo dobrą zdrowotnością jarzęb ‘Kewensis’ oraz odmianę ‘Fastigiata’ jarzębu mącznego (*S. aria*) o wąskim, kolumnowym pokroju.

Co słyhać w szkółkach?

Gospodarstwo Ogrodnicze Roman Bodnar z Rogoźnicy jest jedną z najdynamiczniej rozwijających się szkółek w Polsce. Jego powierzchnia wynosi obecnie 30 ha, z czego 3 ha stanowią osłony. Kolejna inwestycja – nowoczesny blok foliowy stawiany przez firmę Farmer – ma być zrealizowana jeszcze tej jesieni. Oferta tego gospodarstwa jest bardzo szeroka: skierowana jest zarówno do odbiorców dużych partii jednorodnego materiału (np. do nasadzeń publicznych), jak i do centrów ogrodniczych, zaopatrujących się nie tylko w standardowy materiał, lecz poszukujących także ciekawych okazów roślin (także takich, które w naszych warunkach klimatycznych mogą być uprawiane w pojemnikach i wstawiane do pomieszczeń na zimę). Na stoisku (fot. 10) eksponowano m.in. dwie ciekawe odmiany sosny czarnej (*Pinus nigra*) wyselekcjonowane przez Henriego Brégeona: Brepo® ‘Pierrick Brégeon’ (forma karłowa, tworząca bardzo regularne „kule”) oraz ‘Marie Brégeon’® (pokrój zwarty, kulisty, igły są delikatnie poskręcane), na których sprzedaż w Polsce od ubiegłego roku Gospodarstwo Ogrodnicze Bodnar ma wyłączność.

Od tego roku bracia Wojciech i Bronisław Kapias swoją ofertę prezentują osobno. *Decyzja o podziale została starannie zaplanowana i jest wynikiem*

Fot. 10. Na stoisku Gospodarstwa Ogrodniczego Roman Bodnar eksponowano sosny czarne: 'Marie Brégeon'® (na pierwszym planie) i Brepo® 'Pierrick Brégeon' (w formie bonsai)

fot. 1–10 I. Sprzączka

stale rozrastającej się działalności. Od chwili, gdy zakończyliśmy budowę nowoczesnego centrum ogrodniczego i ogrodów pokazowych, brat Bronisław z rodziną, pozostając pod własnym szyldem, zajmuje się szkółką zaopatrującą swoje centrum ogrodnicze oraz licznie odwiedzanymi ogrodami pokazowymi. Moja rodzina założyła zaś Grupę Kapias – wyjaśnił Wojciech Kapias. Firmę występującą pod nową marką Grupa Kapias tworzą Wojciech Kapias z synami – Łukaszem (ma własną szkółkę) oraz Mateuszem (zajmuje się zakładaniem i pielęgnacją ogrodów oraz innymi usługami ogrodniczymi). W ofercie grupy można znaleźć zarówno materiał wyjściowy, jak i towar finalny kilkuset taksonów roślin ozdobnych.

Ilona Sprzączka